

Державна архівна служба України

Миколаївська обласна державна
адміністрація

Державний архів
Миколаївської області

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РАДИ

18.06.2019 № 6

м. Миколаїв

Голова – Левченко Л.Л.

Секретар – Мельник М.О.

Присутні члени науково-методичної ради: Климова Л.С., Колесник Н.А., Котляр Ю.В., Кузьменко Н.В., Пікуль Г.Б., Серединський О.В., Сидоренко А.І., Тригуб О.П.

Порядок денний:

1. Розгляд та затвердження експозиційного плану документальної он-лайнної виставки «Експорт хлібних продуктів у Миколаївському порту: 1923-1937 рр.».
Доповідає: Мельник М.О.
2. Розгляд та схвалення тексту статті «Червоний терор на Миколаївщині у 1919 році».
Доповідає: Мельник М.О.
3. Розгляд та схвалення тексту статті «Лідія Хрисанфівна Покровська – дружина першого адмірала України».
Доповідає: Мельник М.О.

1. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що відповідно до Плану виставкової діяльності Державної архівної служби на 2019 рік нею підготовлено документальну он-лайнну виставку «Експорт хлібних продуктів у Миколаївському порту: 1923-1937 рр.», котру планується оприлюднити на офіційному веб-сайті держархіву області.

Експозиційний план виставки додається.

ВИСТУПИЛИ:

Левченко Л.Л. – директор держархіву області, д.і.н.

Виступаюча зазначила, що Миколаївська контора з експорту хлібних продуктів організована 1923 року, була підпорядкована акціонерному товариству з експорту хлібних про-

дуктів України «Укрекспортхліб» (м. Харків). 1924 року перейшла у відання акціонерного товариства з експорту хлібних продуктів СРСР «Експортхліб» (м. Москва). Забезпечувала зберігання хлібопродуктів, призначених для експорту, та вантаження їх у Миколаївському торговельному порту на пароплави для транспортування за кордон. Припинила діяльність 1939 року.

До експозиційного плану виставки включено 74 документи з фонду «Миколаївська контора по експорту хлібних продуктів» (ф.Р-945) за 1923-1937 роки: листування Миколаївської контори акціонерного товариства з експорту хлібних продуктів України «Укрекспортхліб» з акціонерним товариством «Укрекспортхліб» та акціонерним товариством з експорту хлібних продуктів СРСР «Експортхліб» про наявність та ремонт складів, обсяги вантаження хлібопродуктів, кількість працівників контори та витрати під час вантаження зерна на пароплави, про будівництво та ремонт портових елеваторів, списки відділень акціонерного товариства «Експортхліб» за кордоном із зазначенням поштово-телеграфних адрес, відомості про надіслання орієнтовних зразків зернових культур до торговельних представництв СРСР за кордоном, інформації про діяльність акціонерного товариства «Експортхліб» та Миколаївського торговельного порту, відомості про рух експортних хлібовантажів по Миколаївському порту та ін.

Запропонувала затвердити експозиційний план документальної он-лайнної виставки «Експорт хлібних продуктів у Миколаївському порту: 1923-1937 рр.» та оприлюднити її на офіційному веб-сайті держархіву області.

ВИРІШИЛИ:

1.1. Затвердити експозиційний план документальної он-лайнної виставки «Експорт хлібних продуктів у Миколаївському порту: 1923-1937 рр.» та оприлюднити її на офіційному веб-сайті держархіву області.

2. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у XIII Міжнародній науковій конференції «Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» заступником начальника відділу інформації та використання документів держархіву області Серединським О.В. підготовлено статтю «Червоний терор на Миколаївщині у 1919 році».

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Климова Л.С. – молодший науковий співробітник відділу організаційної, режимно-секретної роботи та управління персоналом.

Виступаюча зазначила, що обрана автором тема червоного терору 1919 року на Миколаївщині мало досліджена. 15 березня 1919 року в м. Миколаїв було встановлено радянську владу, з 24 березня роботу Миколаївської міської думи було припинено. Створені ревтрибунал та надзвичайні комісії розпочали арешти: у квітні були заарештовані миколаївський градоначальник 1916-1917 років Покровський Андрій Георгійович, колишній директор суднобудівного заводу «Наваль» Юренев Борис Олександрович та ін.

У відповідь на запроваджену більшовиками політику «воєнного комунізму» селянські повстання охопили більшу частину території півдня України. З 24 до 28 травня 1919 року загони колишнього отамана військ Директорії УНР Григор'єва утримували в своїх руках Миколаїв, захопивши його з допомогою анархічно налаштованих матросів. Був страчений голова Миколаївської губернської надзвичайної комісії С. Гуткін (Абашидзе), в с. Нечаяне відбулося антибільшовицьке селянське повстання, під час котрого було вбито уповноваженого Українського Радянського уряду по Херсону та Миколаєву Й. Скляра та інших миколаївсь-

ких більшовиків, які відступили з Миколаєва. Однак за допомогою червоноармійських загонів, які прибули з Одеси, більшовикам вдалося вибити григор'євців з Миколаєва та придушити селянські повстання.

У червні-липні 1919 року стан більшовиків на Миколаївщині погіршився у зв'язку з наступом білогвардійських денікінських військ, що привело до посилення терору, в першу чергу проти ворожих до радянської влади верств населення. 28 червня 1919 року миколаївською «надзвичайкою», разом з іншими заручниками, був розстріляний О. І. Мязговський, який у 1909-1916 роках був Миколаївським градоначальником. На початку серпня, з іншими заручниками, розстріляли генерала В. М. Данилова, особовий фонд котрого зберігається у нашому архіві. В Одесі був розстріляний інженер Х. М. Матвеев, який був миколаївським міським головою у 1918 році.

18 серпня 1919 року денікінські війська захопили Миколаїв. Денікіним була створена комісія з розслідування злочинів більшовиків, котрій вдалося встановити насильницьку смерть 115 осіб.

Автор дослідив метричні книги миколаївських церков за 1919 рік, з котрих вибрав записи про смерть мешканців Миколаєва, закатованих більшовиками та ексгумованих із братерських могил.

Запропонувала схвалити текст статті «Червоний терор на Миколаївщині у 1919 році» та рекомендувати для участі у XIII Міжнародній науковій конференції «Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі».

ВИРІШИЛИ:

2.1. Схвалити текст статті «Червоний терор на Миколаївщині у 1919 році» та рекомендувати для участі у XIII Міжнародній науковій конференції «Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі».

3. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у XIII Міжнародній науковій конференції «Ольвійський форум – 2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» директором держархіву області, д. і. н. Левченко Л.Л. підготовлено статтю «Лідія Хрисанфівна Покровська – дружина першого адмірала України».

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Сидоренко А.І. – доцент кафедри діловодства та інформаційних систем Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв, к.п.н.

Виступаюча зазначила, що стаття містить відомості про життя та діяльність Л. Х. Покровської (уродженої Мосолової), дружини А. Г. Покровського – першого адмірала Української Держави, міністра морських справ в уряді С. М. Гербея. Молодша за чоловіка на 16 років, вона народила йому єдину дитину – доньку Любов, і завжди була поряд, підтримуючи та допомагаючи. Енергійна й працьовита, вона займалась у Миколаєві благодійницькою діяльністю, а саме збиранням коштів для улаштування безкоштовних їдалень для міської бідноти та дитячих ясел для дітей військовослужбовців, для придбання білизни та предметів першої необхідності для вояків, котрі перебували в лазаретах Червоного Хреста та військових частин. У жовтні 1919 року Лідія Покровська разом з донькою виїхала до м. Варна, куди згодом прибув і чоловік. Перебуваючи в еміграції, вона взяла на себе тягар забезпечення родини. Померла Л. Покровська 1966 року у м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія).

Запропонувала схвалити текст статті «Лідія Хрисанфівна Покровська – дружина першого адмірала України» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

ВИРІШИЛИ:

3.1. Схвалити текст статті «Лідія Хрисанфівна Покровська – дружина першого адмірала України» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

Голова

Л. ЛЕВЧЕНКО

Секретар

М. МЕЛЬНИК